

Mladá veda

Young Science

Špeciálne vydanie

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Apríl 2017 (číslo 1), špeciálne vydanie zostavené kolektívom autorov Vysokej školy technickej a ekonomickej v Českých Budějovicích

Ročník piaty

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: STEFE SK 2015. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD. (Katedra cestovného ruchu, Slezská univerzita v Opavě)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

VÝVOJ PLATEBNÍ BILANCE ČESKÉ REPUBLIKY V LETECH 2005 - 2015 S DŮRAZEM NA CESTOVNÍ RUCH

BALANCE OF PAYMENTS OF THE CZECH REPUBLIC IN YEARS 2005 – 2015 WITH
EMPHASIS ON TOURISM

Pavla Brůžková¹

Autorka působí jako doktorandka na Fakultě mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze a jako externí akademická pracovnice na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích. Ve svém výzkumu se věnuje veřejné podpoře cestovního ruchu a jejím ekonomickým implikacím.

The author works as a doctoral student at the Faculty of International Relations University of Economics and as an external academic staff at the University of Technology and Economics in Czech Budejovice. In his research focuses on the public promotion of tourism and its economic implications.

Abstract

In recent years, tourism has become a sector of increasing importance within the Czech economy.. Foreign visitors who perform more than 50% of all overnight stays in collective accommodation establishments are mainly residents of the euro area countries and other European countries, although the proportion of overseas visitors is gradually increasing. The aim of this paper is to assess the role of the tourism sector in the balance of payments of the Czech Republic by means of analysis of publicly available statistical data. In the discussion the author deals with the benefits and negatives of adopting the common currency and the impact of this decision for tourism. However, it has to be mentioned that while the decision on joining the euro area would have on mainly positive impacts on tourism, we cannot omit the fact that this issue requires a complex decision and is dealt with in a purely political context.

Abstrakt

V posledních letech se významným odvětvím české ekonomiky stal cestovní ruch. Zahraniční návštěvníci, kteří realizují více než 50% všech přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v ČR, jsou převážně rezidenty zemí eurozóny a dalších evropských zemí, ačkoliv podíl mimoevropských návštěvníků se postupně zvyšuje. Cílem příspěvku je vyhodnotit úlohu odvětví cestovního ruchu v rámci platební bilance České republiky, a to

¹ Adresa pracoviště: Ing. Pavla Brůžková, Institute of Technology and Business in České Budějovice, Okružní 517/10, 370 01 České Budějovice, ČR.
E-mail: bruzkova@mail.vstecb.cz

prostřednictvím analýzy veřejně dostupných statistických dat. V rámci diskuse se autorka zabývá rozborem přínosů a negativ přijetí společné měny euro pro oblast cestovního ruchu. Ačkoliv dochází k závěru, že rozhodnutí o vstupu do eurozóny by mělo na cestovní ruch převážně pozitivní dopady, neopomíná zmínit skutečnost, že se jedná o otázku a potažmo rozhodnutí komplexní a v poslední instanci čistě politické.

Úvod

Rostoucí význam odvětví cestovního ruchu v rámci české ekonomiky je definován zejména jeho značným podílem na zaměstnanosti tuzemských obyvatel. Toto odvětví si nárokuje pracovní sílu ve všech stupních kvalifikace a v rozličných oborech; podobně jako v jiných oborech služeb, i v případě cestovního ruchu je lidská práce zatím obtížně nahraditelná. Nová pracovní místa v cestovním ruchu přitom vznikají nejčastěji v malých a středních podnicích. Na rozdíl od průmyslu a některých jiných druhů služeb (bankovníctví a jiné finanční služby, obchod apod.), které jsou koncentrovány do větších sídel, můžeme aktivity cestovního ruchu v tuzemských podmínkách nalézt do značné míry v regionech periferních, jinou ekonomickou aktivitou příliš neoplývajících. Kombinací těchto faktorů může cestovní ruch přispívat k rovnoměrnějšímu rozložení i oborové diverzifikaci nabídky trhu práce a do značné míry představuje protíváhu průmyslu z hlediska tvorby národního produktu i z hlediska zaměstnanosti.

Evropská města jako Londýn, Paříž, Barcelona, Řím či Amsterdam se pravidelně umisťují v první dvacítky nejnavštěvovanějších měst světa (MasterCard Global Destination Cities Index, 2014). I Českou republiku lze označit jako zemi světového významu v rámci mezinárodního cestovního ruchu. V roce 2015 přicestovalo do České republiky celkem více než 8,7 mil. zahraničních turistů, což představuje více než 50 % celkového počtu účastníků cestovního ruchu (Český statistický úřad, 2016). Kromě dopadů na zaměstnanost domácí pracovní síly a daňové příjmy tak aktivity v odvětví cestovního ruchu ovlivňují tvar vnější ekonomické rovnováhy země, která je vyjádřena pomocí platební bilance a měnových kurzů. Do platební bilance je zahrnut nejen aktivní (příjezdový) cestovní ruch, tj. návštěvy zahraničních turistů v České republice, ale také pasivní (výjezdový) cestovní ruch zahrnující cesty rezidentů ČR do zahraničí a tranzit zahraničních návštěvníků přes území ČR. Nejedná se přitom pouze o cesty rekreační, ale také o individuální pracovní cesty, návštěvy konferencí, kongresů a veletrhů apod. V některých komplexnějších pohledech je ke složce cestovního ruchu připočtena také část mezinárodní dopravy (Palatková, 2011, s. 21).

Zájem zahraničních turistů o Českou republiku jako destinaci pro dovolené, krátkodobé cesty či kongresovou a business turistiku neovlivňují jen „tvrdá“ kritéria, jako například množství a kvalita ubytovacích zařízení a historické, přírodní a jiné turistické atraktivity, ale také hůře uchopitelná image či pověst země. Členství v eurozóně, odstranění transakčních nákladů pro návštěvníky (finančních i časových) a celkové zjednodušení platebního styku – to vše mohou být faktory, kterými přijetí eura může přispět k dalšímu rozvoji turistického ruchu v ČR.

Cíl a metoda

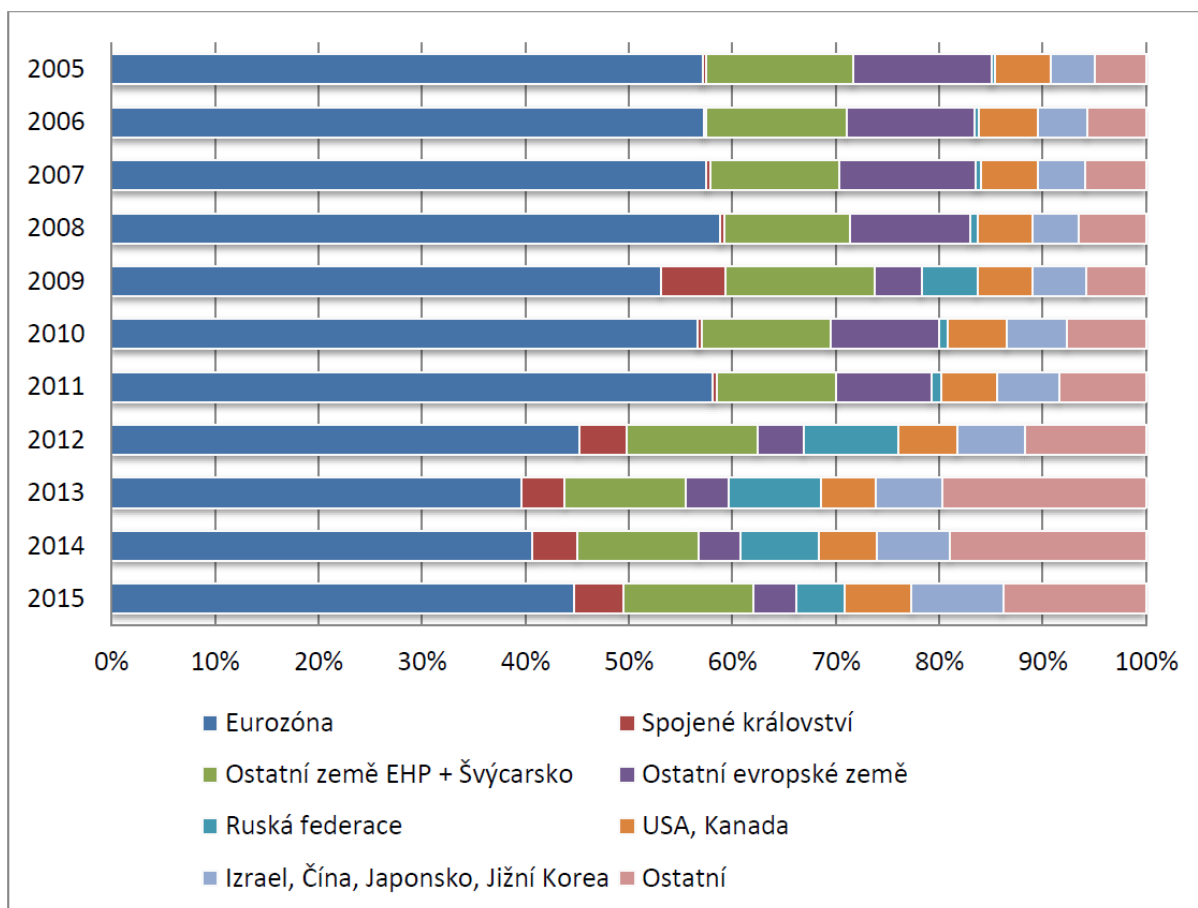
Cílem tohoto příspěvku je vyhodnotit dopady odvětví cestovního ruchu, resp. jeho mezinárodní složky, na tvar vnější ekonomické rovnováhy ČR v letech 2005 – 2015, přičemž v rámci této časové řady jsou analyzovány příčiny případných významnějších odchylek. Jsou využity metody analýzy, komparace a extrapolace veřejně dostupných statistických dat. Údaje o návštěvnosti České republiky jsou zprostředkovány především v rámci tzv. Satelitního účtu cestovního ruchu (angl. Tourism Satellite Account - TSA), jehož metodiku evidence přejímají statistické úřady členských zemí EU, tedy i Český statistický úřad (Český statistický úřad, 2016). Údaje týkající se výkonů cestovního ruchu v rámci platební bilance pak eviduje Česká národní banka (Statistika platební bilance, 2016). Cílem příspěvku je tak ověřit následující dvě výzkumné otázky (VO):

- VO1: Cestovní ruch se ve sledovaném období významně podílel na celkově kladném saldu běžného účtu platební bilance.
- VO2: Mezi zahraničními návštěvníky České republiky dlouhodobě převažují rezidenti ostatních členských zemí EU.

Získané výsledky pak budou dále interpretovány v rámci diskuse přínosů a negativ vstupu ČR do Evropské měnové unie (EMU) z hlediska odvětví cestovního ruchu. Prováděné analýzy vycházejí ze dvou základních předpokladů. Prvním je předpoklad existence měřitelných multiplikačních efektů příjezdového cestovního ruchu. Zahraniční návštěvníci vyhledávají v cílové destinaci nejen přírodní, historické a kulturní atraktivity, ale také celou řadu souvisejícího zboží a služeb jako ubytování a stravování, služby průvodců, nákupy suvenýrů i zboží běžné spotřeby. Druhým metodickým předpokladem je ocenění očekávaných provedených výkonů služeb v rámci příjezdového cestovního ruchu podle toho, z jaké země návštěvník pochází. Bylo tedy definováno několik kategorií zdrojových zemí, a to v závislosti na jejich ekonomické síle a vyspělosti (předpokládáme, že návštěvníci z vyspělejší země budou jevit zájem o větší množství kvalitnějších produktů), geografické poloze i využívané měně.

Výsledky a diskuse

Satelitní účet cestovního ruchu je v současné době již standardním statistickým nástrojem k měření ekonomického významu cestovního ruchu. Jeho metodika byla vyvinuta a je spravována na půdě Světové organizace cestovního ruchu (angl. World Tourism Organization – UNWTO). Kromě jiných dat poskytuje TSA údaje o struktuře zahraničních turistů podle jejich místa rezidence a o objemu jejich spotřeby zboží a služeb v cílové destinaci, která se ve finančním vyjádření následně promítá do příslušné kategorie platební bilance země rezidenta i země cílové. Pro vzájemnou komparaci spotřeby návštěvníků z dané země či skupiny zemí se tak jeví jako nejvhodnější využití ukazatele „Počet přenocování“, vypočítaný jako počet návštěvníků násobený počtem nocí pobytu v ČR. Data za sledované období prezentuje Graf 1.

Graf 1 – Přenocování zahraničních turistů v ČR podle země původu

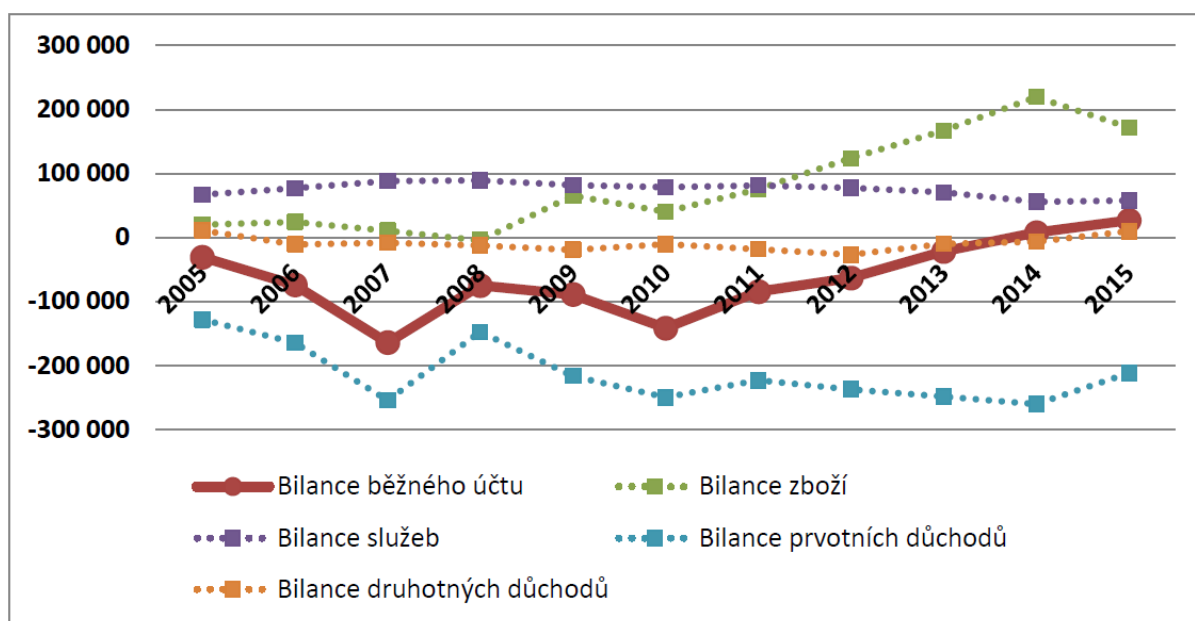
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty.

Údaje za země využívající společnou evropskou měnu euro byly agregovány do jedné kategorie „Eurozóna“. V další kategorii nalezneme údaje za ostatní členské země EU, u nichž je předpoklad, že do eurozóny dříve či později vstoupí a/nebo jejich rezidenti už nyní preferují euro jako hlavní měnu při přeshraničních transakcích. Další kategorie zemí jsou agregovány převážně podle geografických hledisek. Do kategorie „ostatní“ byly agregovány zdrojové země jednotek či desítek zahraničních návštěvníků. Na tomto místě je však vhodné uvést určité slabiny ve zvoleného ukazatele, tj. počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních. Chybí údaje o jednodenních návštěvách zahraničních turistů z Prahy do jiných krajů, krátkodobé pracovní cesty, denní dojíždění za prací do sousední země ani krátké výlety do příhraničních regionů, například z Polska do Moravskoslezského kraje. I tyto návštěvy však generují spotřebu zboží a služeb v místě.

Z grafu je patrné, že ve všech sledovaných letech činí podíl přenocování rezidenty z některé země eurozóny mezi 40 - 60 %. Spolu s kategorií „Ostatní země EHP + Švýcarsko“, kde lze očekávat podobnou úroveň ekonomické vyspělosti, se pak jedná o podíl vyšší než 60 %, do roku 2011 dosahující až k 80 %. U těchto dvou kategorií se jedná o návštěvníky obecně disponující relativně vysokým důchodem a zároveň využívající euro buď jako svou vlastní měnu, nebo jako hlavní z významných světových měn (výjimky budou tvořit zejména rezidenti Švýcarska a Spojeného království). U vyspělých mimoevropských zemí lze od roku 2008 sledovat skokový nárůst podílu na počtu přenocování: z předchozích přibližně 10 % až

na přibližně 20 % v letech 2012 - 2015. Jedná se tak o růst podílu právě na úkor podílu návštěvníků ze zemí EHP. Z hlediska funkce a spotřeby cestovního ruchu se domníváme, že ke skupině vyspělých mimoevropských zemí lze přiřadit i Ruskou federaci, ze které do zahraničí vyjíždí pouze malá, avšak poměrně solventní část obyvatelstva. Lze dále předpokládat, že významná část rezidentů těchto zemí budou jako svou hlavní nebo preferovanou měnu využívat především americký dolar (jedná se zejména o rezidenty USA, Izraele nebo Ruské federace). U zemí z kategorií „Ostatní“ a „ostatní evropské země“ nelze přesně určit míru vyspělosti, tyto kategorie jsou však zastoupeny pouze přibližně 15 – 20 % na celkovém počtu přenocování ve sledovaných letech. Rezidenti z některých dalších evropských zemí pak pro přeshraniční transakce využívají především měnu euro, jedná se zejména o rezidenty zemí z oblasti Balkánského poloostrova.

Příjmy a výdaje ze zahraničního cestovního ruchu jsou zachyceny v rámci platební bilance ČR, konkrétně v rámci jejího běžného účtu zahrnujícího bilanci zboží, bilanci služeb, bilanci prvotních důchodů (dříve označovanou jako bilance výnosů) a bilanci druhotných důchodů (dříve bilanci běžných převodů). Graf 2 znázorňuje příspěvky jednotlivých složek běžného účtu k jeho celkové bilanci.

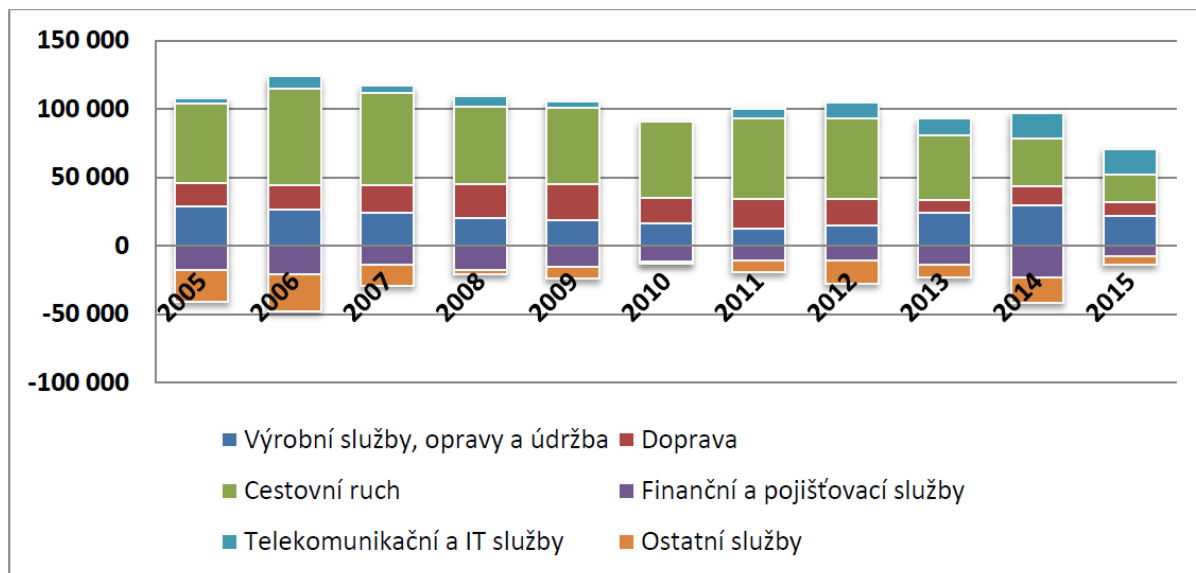
Graf 2 – Běžný účet platební bilance ČR v letech 2005 – 2015 (v mil. Kč)
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty.

Z grafu je patrné dlouhodobé a stabilní kladné saldo bilance služeb. Výkyvy celkového salda běžného účtu tak byly až do roku 2014 způsobeny především nárůstem přebytku bilance zboží; jeho přechod z celkového schodku do přebytku souvisí především se zmírněním schodku prvotních důchodů, k němuž nejvýrazněji přispěly meziročně nižší dividendy z přímých investic (Zpráva o inflaci, 2016).

Cestovní ruch je součástí bilance služeb a je definován jako zboží a služby, které z ekonomiky získávají její návštěvníci na cestách trvajících kratší dobu než jeden rok. Návštěvníci toto zboží a služby spotřebují na místě nebo je využijí k pozdější spotřebě,

vyloučeno je tedy zboží a služby určené k dalšímu prodeji. Cestovní ruch je v další úrovni rozdělen na pracovní a soukromé cesty.

Podíly hlavních složek bilance služeb ve sledovaném období znázorňuje Graf 3.

Graf 3 – Složky bilance služeb ČR v letech 2005 – 3/2015 (v mil. Kč)

Zdroj: Česká národní banka, vlastní výpočty.

Z grafu je patrné dlouhodobé a stabilní kladné saldo bilance služeb. Výkyvy celkového salda běžného účtu tak byly až do roku 2014 způsobeny především nárůstem přebytku bilance zboží; jeho přechod z celkového schodku do přebytku souvisí především se zmírněním schodku prvotních důchodů, k němuž nejvýrazněji přispěly meziročně nižší dividendy z přímých investic (Zpráva o inflaci, 2016).

Cestovní ruch se v uvedeném období ze všech dílčích bilancí nejvyšší měrou na veškerých příjmech bilance služeb. Spolu s dopravou, položkou „výrobní služby, opravy a údržba“ a v posledních sledovaných letech také položkou „telekomunikace“ cestovní ruch ve všech letech významně překonával deficitní výsledky bilance ostatních služeb. V rámci dat za rok 2015 jsou zahrnuta pouze první tři čtvrtletí, což ztěžuje možnost meziroční komparace. Je zřejmé, že bilance cestovního ruchu v rámci platební bilance ČR vykazuje dlouhodobé přebytky, což znamená, že spotřeba zboží a služeb zahraničních návštěvníků v ČR je ve finančním vyjádření větší než spotřeba tuzemských rezidentů v zahraničí. V rámci diskuse se pokusíme odpovědět na otázku, jakou úlohu má v tomto kontextu měnový kurz.

Ceny za zboží a služby v turistické destinaci jsou stanoveny v domácí měně. Oslabení domácí měny ve vztahu k měně využívané daným zahraničním návštěvníkem tak podporuje mezinárodní konkurenceschopnost produktů cestovního ruchu, podobně jako tomu je na trhu zboží. Avšak zatímco u zboží je jeho cena často jediným nebo jedním z hlavních faktorů jeho konkurenceschopnosti, u cestovního ruchu hraje obvykle větší roli atraktivita destinace a její specifika, kvalita služeb, přítomnost či absence teritoriálních či politických rizik a u rekreačních cest příslib celkového zážitku z cesty. Jak vyplývá z výsledků, pro cestovní ruch ČR je nejdůležitější „partnerskou“ měnou euro, na druhém místě je americký dolar. Pro

výkony zahraničního cestovního ruchu ČR je tedy klíčový vývoj měnových kurzů CZK/EUR a CZK/USD.

Lze očekávat, že přijetí eura v České republice by pro oblast cestovního ruchu mohlo přinášet celou řadu pozitiv, které se nyní pokusíme stručně definovat. Dále se přirozeně pokusíme postihnout i některá negativa. Tyto přínosy i negativa přitom zřejmě nebudou totožná pro všechny subjekty působící na trhu, ale mohou se lišit pro stranu poptávky (návštěvníci) a pro stranu nabídky (ubytovací a stravovací zařízení, cestovní kanceláře a agentury, průvodci atd.). Motivy a rozhodnutí jednotlivých fyzických osob i firem tak ve svém souhrnu vytvářejí určitý makroekonomický efekt.

Určitá část zahraničních návštěvníků při svém rozhodování o destinaci srovnává dostupné možnosti se svými preferencemi, časovými a finančními možnostmi a známými či předpokládanými riziky. Jednotlivé turistické destinace tak proti sobě přirozeně stojí v konkurenci. Nelze však opomenout dvě skupiny návštěvníků, pro které tyto běžné faktory motivace neplatí, a to návštěvníci uskutečňující nucený tranzit přes území ČR a účastníci pracovních cest. Taktéž firmy kromě důkladného výzkumu příslušného trhu zboží a služeb či okruhu potenciálních zákazníků hodnotí podmínky, rizika a bariéry vstupu do odvětví a s nimi spojené náklady. Na základě toho se potom rozhodnou, zda a jaký rozsah služeb v dané zemi budou poskytovat a jakou cenu za ně budou požadovat.

Domníváme se, že jedním z největších benefitů přijetí společné měny euro je odstranění kurzového rizika a transakčních nákladů a zajištění transparentnosti cen. Zahraniční návštěvník o svých nákupech rozhoduje na základě cenové hladiny v zahraničí a rizika cenových výkyvů vzhledem ke měně, kterou považuje za svou hlavní pro zahraniční transakce. Právě bezproblémové cestování s minimem “starostí” je přitom pro řadu turistů - kromě cenového hlediska - dalším důležitým kritériem pro výběr destinace ke strávení dovolené. Pokud uvažujeme nominální vyjádření měnového kurzu, v případě využívání eura v ČR je kurzové riziko pro návštěvníky z “eurové” oblasti vždy nulové a totéž by platilo pro transakční náklady, tj. časové a finanční prostředky nutné pro výměnu eur za české koruny. Pro reálné náklady je pak do této úvahy potřeba zahrnout taktéž vývoj inflačního diferenciálu mezi oběma ekonomikami.

Neméně významná je eliminace kurzového rizika a transakčních nákladů pro subjekty podnikající v cestovním ruchu. Cestovní kanceláře, hotely a další subjekty stanoví své ceny pevně na určité období (například 1 turistická sezóna), během kterého jsou buď vystaveny kurzovému riziku a z něj plynoucí možnosti propadu zájmu o daný produkt, nebo musí vynaložit dodatečné náklady spojené s nákupem zajišťovacích operací. Firmy dále uvítají zjednodušení platebního styku, kdy nemusejí vést paralelně účty v různých měnách, což je dosud spojeno s bankovními poplatky.

Jako jedna z obecných výhod přijetí společné měny se obvykle uvádí zvýšení cenové konkurence v rámci eurozóny, která je umožněna právě zvýšením transparentnosti cen (např. Vanhove, 2005). U neobchodovatelných statků a u cestovního ruchu obzvlášť je však tento přínos poměrně diskutabilní, protože “substituce” destinací pro zahraniční cesty vychází ze značně individuálních aspektů, ve kterých cenové otázky nemusí figurovat na předních místech.

V neposlední řadě uveďme dopady na image cílové destinace a z toho vyplývající efekty v dalších sférách ekonomiky. Subjektivní hodnocení bezpečnosti destinace, politické situace, rizika přírodních katastrof či nemocí hraje při rozhodování o vycestování významnou roli. Z hlediska budování image v cestovním ruchu byl pro Českou republiku milníkem vstup do EU, což v očích řady návštěvníků může implikovat určitou úroveň hospodářské vyspělosti a společenské, právní či politické kultury. Z hlediska cestovního ruchu bylo dalším milníkem zahájení účasti na Schengenském prostoru. Vstup do eurozóny pak nejen řeší některá výše uvedená rizika, ale také dává zahraničním návštěvníkům jasnou informaci o měnovém uspořádání v zemi. Dobré vnější image země pak lze již snadno prezentovat i například stávajícím či potenciálním zahraničním investorům v cestovním ruchu i dalších oblastech.

Negativa přijetí společné měny se dotknou všech subjektů v ekonomice, včetně účastníků cestovního ruchu. Ztráta samostatné monetární politiky je jedním z nejčastěji citovaných aspektů, které mohou ovlivnit celkovou konkurenceschopnost cestovního ruchu. Nedávné intervence České národní banky do měnového kurzu CZK/EUR působily významně právě na příjezdový cestovní ruch, protože pro návštěvníky z “eurové” oblasti přinášely efekt relativně levnějšího zboží i služeb. Podobným druhem rizika je pak očekávaná konvergence cenové hladiny ČR s cenovou hladinou v eurozóně. Je tedy potřeba si odpovědět na otázku, zda uvedené benefity budou tato rizika kompenzovat. Podobné otázky však řešili i představitelé dalších zemí přistoupivších k eurozóně; například Gallega a kol. analyzují situace odlišného teritoriálního a měnového zaměření cestovního ruchu (eurozóna) a zahraničního obchodu (dolarová oblast) (Gallega et al., 2010). Dále je potřeba zmínit i jednorázové náklady s přechodem na jinou měnu a ztrátu specifických výdělkových možností, které poskytují například směnárny či banky v rámci transakčních a zajišťovacích operací.

Závěr

Provedené analýzy prokázaly velký význam cestovního ruchu na celkově kladném saldu bilance služeb. Zároveň je však patrné, že rozhodující pro saldo běžného účtu platební bilance jsou jiné její složky, především bilance zboží (vykazující v posledních letech značný přebytek, ačkoli v posledním roce mírně klesající vlivem cen komodit a omezení vývozu zboží do Ruské federace) a bilance prvotních důchodů (vykazující dlouhodobě vysoké schodky především vlivem odchozích dividend z přímých zahraničních investic). VO1 lze tak částečně potvrdit: bilance cestovního ruchu vykazuje přebytek, který však pro celkové saldo běžného účtu není rozhodující.

Zároveň je možné částečně potvrdit VO2. Ukázali jsme, že podíl rezidentů ostatních členských zemí EU mezi návštěvníky ČR je dlouhodobě vysoký, ale v posledních letech se snižuje ve prospěch návštěvníků mimoevropských.

Dále lze učinit závěr, že na další rozvoj cestovního ruchu by mělo pozitivní vliv přijetí společné evropské měny euro, a to vzhledem k dosud převažující skladbě návštěvníků z “eurové” oblasti i z důvodu dalšího zlepšení cenové transparentnosti a zahraničního image země. Diskuze přínosů a negativ přijetí společné měny pro oblast cestovního ruchu tak přináší převážně pozitivní aspekty. Je však potřeba přiznat, že tyto analýzy slouží pouze jako podkladové materiály pro rozhodování, které v oblasti měnové politiky bude vždy navýsost

politické a bude zahrnovat otázky z oblasti zahraničního obchodu zbožím, toků přímých zahraničních investic i příležitostí a rizik plynoucích z globálního geopolitického uspořádání.

Tento článok odporúčala na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:

Ing. Iveta Kmecová, PhD., Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích.

Použitá literatura

1. *Cestovní ruch - časové řady*, 2016. [online]. [cit. 2017-01-20]. Praha: Český statistický úřad. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/cru_cr
2. PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ, 2014. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3643-3.
3. *MasterCard Global Destination Cities Index*, 2014. [online]. [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <http://newsroom.mastercard.com>
4. PALATKOVÁ, Monika, 2014. *Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4862-7.
5. SANTANA-GALLEGO, María et al., 2010. *Does common currency promote countries' growth via trade and tourism?* The World Economy, 12. vyd. La Laguna: University of La Laguna. Dostupné z: http://www.ub.edu/jei/papers/SANTANA_GALLEGO-LEDESMA_RODRIGUEZ-PEREZ_RODRIGUEZ-CORTES_JIMENEZ.pdf
6. *Statistika platební bilance*, 2016. [online]. [cit. 2017-01-20]. Praha: Česká národní banka. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/platebni_bilance_q/index.html
7. VANHOVE, Norbert, 2005. *The economics of tourism destinations*. 1st ed. Amsterdam: Elsevier. ISBN 0-7506-6637-4.
8. *Zpráva o inflaci IV/2015*, 2016. [online]. [cit. 2017-01-20]. Praha: Česká národní banka. ISSN 1804-2457. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/